

Jan Kazimierz Przybyłowski

"Od teorii wymowy kościelnej do teologii kaznodziejstwa. Odnowa kaznodziejstwa polskiego w twórczości homiletów wrocławskich XX wieku", Tadeusz Lewandowski, Toruń 2011 : [recenzja]

Warszawskie Studia Pastoralne 18, 289-291

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Recenzja książki: Ks. Tadeusz Lewandowski, *Od teorii wymowy kościelnej do teologii kaznodziejstwa. Odnowa kaznodziejstwa polskiego w twórczości homiletów wrocławskich XX wieku*, Toruń 2011, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Seria: Scripta Theologica Thoruniensia.

Book Review: Ks. Tadeusz Lewandowski, *Od teorii wymowy kościelnej do teologii kaznodziejstwa. Odnowa kaznodziejstwa polskiego w twórczości homiletów wrocławskich XX wieku*, Toruń 2011, <http://www.wydawnictwoumk.pl/index.php?a=search&k=-3&man=9>Series: Scripta Theologica Thoruniensia

Dzieło *Od teorii wymowy kościelnej do teologii kaznodziejstwa* autorstwa ks. Tadeusza Lewandowskiego wypełnia od dawna dostrzeżoną przez naukowe środowisko wrocławskich teologów lukę historyczną. Dlatego Autorowi, który podjął się opracowania problematyki związanej z odnową kaznodziejstwa polskiego w twórczości homiletów wrocławskich XX wieku, należą się zasłużone słowa wdzięczności. Autor sam o tym skromnie wspomina we *Wstępie*, gdyż jako wychowanek Wrocławskiego Seminarium i uczeń ks. Mariana Rzeszewskiego, i jego bezpośredni następca w funkcji wykładowcy homiletyki, spłaca dług wdzięczności wobec swego mistrza, a także teologicznego środowiska wrocławskiego.

Praca ks. Tadeusza Lewandowskiego dotyczy homiletów wrocławskich, których twórczość przypada na wiek XX. Mimo, że jest to „tylko” wiek XX, to dla współczesnych diecezjan wrocławskich jest to już najnowsza historia. Można zatem uznać, że Autor, sięgając do takiej historii, potwierdził znaną zasadę: *historia est magistra vitae*, która to reguła jest zgodna z celem praktycznych nauk teologicznych. Nie można jednak pozostawać zbyt długo przy „źródle”, gdyż współczesność stawia własne wymagania. Stąd w badaniach Autora znalazło się miejsce dla respektowania zasady, która obowiązuje w szeroko pojętej teologii pastoralnej, do której również zalicza się homiletyka i kaznodziejstwo. Według tej zasady *historia prorspicit, non respicit* (historia przewiduje naprzód, a nie wstecz). Od tak pojętej historii już tylko „krok” dzieli od ustalenia zasad współczesnej homiletyki. Tak również rozumiem niewyartykułowany wprost cel tej pracy: poznając bogactwo homiletów ubiegłego wieku, możemy ubogacić wiedzę, a także zaznajomić się z ich osiągnięciami w teorii i praktyce kaznodziejskiej.

Według Autora, mając na uwadze proces przechodzenia w homiletyce od teorii wymowy kościelnej do teologii kaznodziejstwa, w pracy został uwypuklony wkład homiletów wrocławskich w proces odnowy przepowiadania. „Celem pracy nie jest zaprezentowanie całości twórczości poszczególnych autorów, ale raczej skoncentrowanie się na zasadniczym problemie, jakim jest ukazanie ich twórczości w kontekście dokonujących się wówczas przemian. Chodzić będzie głównie o zobaczenie, na ile otwarci byli na pojawiające się nurty odnowy i co sami w tę odnowę wnieśli”. Ten wyznaczony cel badawczy Autor osiągnął i stworzył kompendium wiedzy homiletycznej, w którym łączy się historia ze współczesnością i teoria z praktyką. Autor nie musiał formułować wniosków

w oddzielnej części pracy, bo Czytelnik, prowadzony przez Autora po meandrach twórczości homiletów wrocławskich, jest uczniem, a na końcu tej poznawczej drogi sam staje się ekspertem i specjalistą w dziedzinie homiletyki współczesnej.

Ksiądz Tadeusz Lewandowski, wykorzystując swoje ogromne doświadczenie naukowe i dydaktyczne, stworzył dzieło dla każdej kategorii Czytelników. Książkę mogą bowiem czytać nie tylko teologowie, ale także mniej lub bardziej zaangażowane w życie Kościoła osoby, którym leży na sercu estetyka wymowy kościelnej. Książka napisana jest pięknym językiem i to jeszcze bardziej ułatwia jej lekturę. Oprócz nie-nagannej metodologii i spełnienia wymogów formalnych i niezaprzeczalnych walorów merytorycznych, podkreślić należy dbałość Autora o jej naukowość. Oprócz wymienionych pozytywów świadczy o niej również obfitość zebranych źródeł i zgromadzonej literatury. Solidność i skrupulatność badawcza ks. Tadeusza Lewandowskiego daje gwarancję Czytelnikowi, że czas poświęcony na lekturę jego książki zaowocuje nie tylko w obszarze wiedzy, ale także umożliwi zdobycie umiejętności odkrywania i rozumienia wartości współczesnego kaznodziejstwa.

Ks. Jan Kazimierz Przybyłowski